

TID, STED, ROM - Delrapport til Kulturrådet 1.juni 2020

Prosjekttittel: TID, STED, ROM

Prosjektnummer: 332985

Institusjon: PREUS MUSEUM

Institusjonens kontaktperson: Ingrid Nilsson

Saksbehandler: Tove Veiåker

Fremdrift

Utstilling i Halden

I september 2019 åpnet vi en utendørs utstilling i Halden sentrum med resultatet fra workshopen i Halden fengsel. Utstillingen ble arrangert i samarbeid med Østfoldmuseene – Halden Historiske samlinger, Kriminalomsorgen, Halden kommune, Sparebankstiftelsen og Kirkens bymisjon. Her erfarte vi at det lokale nedslagsfeltet og fokuset på synliggjøring gir godt grunnlag for samarbeid og muligheter til å få økonomisk støtte lokalt. Formidlingen ble gjennomført i samarbeid med Halden historiske samlinger gjennom et dialogbasert formidlingsopplegg rettet mot grunnskole og videregående skole. Formidlingsopplegget fungerte godt men deltakelsen var dessverre litt lav. Formidlingsopplegget har vært åpent tilgjengelig på nett og tilbakemeldingene tilsier at mange skoler på grunn av dette har valgt å besøke utstillingen på egenhånd.

Utstillingen skulle opprinnelig stå i 3 måneder, men på initiativ fra Halden kommune har den til nå stått i 9 måneder. Etter de første 3 månedene tok Halden kommune og Halden kunstforening over oppsynet og formidlingen av utstillingen, men de har dessverre ikke anledning til å fortsette formidlingsopplegget rettet mot skolen.

Workshop Bastøy fengsel

I forbindelse med workshopen i Bastøy fengsel der 8 innsatte deltok fikk vi etablert et meget godt samarbeid med fengselsledelsen. Museets formidlingsansvarlige var med og på grunn av den geografiske nærheten vil fengselet deltakerne bli involvert i formidlingsopplegget når utstillingen vises lokalt. Frem mot museumsutstillingen i 2021 vil Bastøy fengsel og enkelte av deltakerne bli involvert i prosjektet i en enda større grad.

Workshop Bredtveit fengsel

Igjen fikk vi til et tett samarbeid med fengselsledelsen som resulterte i en meget vellykket og annerledes workshop. I Bredtveit hadde vi 5 deltakere og det kvinnelige perspektivet ga fengselsprosjektet et svert sterkt og viktig perspektiv vi ikke hadde fra før.

1. utkast av metodeveiledningen

Disposisjonen og et førsteutkast til den praktiske delen er klare og vi er i gang med arbeidet med resten. Et særskilt fokus vil i tiden fremover legges på ressursdelen da denne er viktig i implementeringsperioden. Metodeveiledningen blir mer omfattende enn først tenkt og det er fordi vi ønsker at den skal dekke flere aspekter av dette arbeidet. Erfaringene tilsier at det er et behov å kartlegge så mye som mulig og lage en åpen guide som kan appliseres på varierte prosjekter snarere enn en lukket mal som avgrenser bruken. I tillegg er det også viktig at introduksjonen fokuserer på at det er viktig å ikke ha et for høyt ambisjonsnivå, men at det å gjøre er det viktigste fordi det danner et erfaringsgrunnlag man kan bygge videre på.

Møte med referansegruppen

Under møtet ble det foretatt en analyse av arbeidet i de workshopene som har vært til nå og vi foretok en revidering av metodeveiledningens innhold etter innspill fra referansegruppens medlemmer. Samarbeidsinstitusjonene presenterte planene for sine prosjekter og fokus ble lagt på hvordan vi kan bistå dem i arbeidet. Samarbeidsinstitusjonene hadde svært høyt ambisjonsnivå og følte derfor at det er vanskelig å komme i gang. Det ble derfor diskutert mye hvordan man skal unngå frykten for å feile og avtalt at vi holdt en åpen dialog på høsten og vinteren for å spikre et opplegg for hver institusjon.

Studiereise til England

Pål var i november i Liverpool der han besøkte Open Eye Gallery en institusjon som for noen år siden endret sin profil i den samme retningen og i dag fokuserer ene og alene på sosialt engasjert fotografi med brukermedvirkning og det å skape i fellesskap med sine målgrupper som grunntanke. I tillegg besøkte han TATE Liverpool hvor de diskuterte hvordan de har endret seg til å bli en mer responsiv institusjon gjennom TATE exchange og universitetet i Salford som har et masterprogram i sosialt engasjert fotografi. Både Open Eye og TATE Liverpool har tilgjengeliggjort sine strategiske dokumenter for å vise hvordan de har endret profil over tid og har sagt seg villige til å være hjelpelige med råd og tips for vår endringsprosess mot å bli en mer sosialt engasjert, inkluderende og responsiv institusjon. I løpet av besøket hadde Pål også samtaler med flere andre museer og gallerier som har utført liknende prosjekter, samt at han møtte fotografer og deltakere fra noen av Open Eyes prosjekter. Han var også på besøk på universitetet i Salford under etikkseminar på masterprogrammet for sosialt engasjert fotografi og snakket med personalet der. Besøket var svært inspirerende og det var meget nyttig å få et innblikk i organisasjoner som har svært lang erfaring med å arbeide med prosjekter som likner vårt, samt å høre hvordan de har brukt dem til å endre og utvikle driften av sine institusjoner med grunnlag i dette arbeidet. Vi kommer til å holde tett kontakt videre med Open Eye da de skal utføre et eget fengselsprosjekt og de også driver et nasjonalt nettverk for sosialt engasjert fotografi de på sikt ønsker å gjøre til et internasjonalt nettverk.

Foreningen For Fangers Pårørende (FFP)

Planen var å, i samarbeid med organisasjonen FFP, videreføre arbeidet med fengselstematikk men endre fokus slik at de pårørende fikk uttrykke seg om hvordan frihetsberøvelsen påvirker dem. Opplegget skulle være et samlingsbasert workshopopplegg over lengre tid våren og sommeren 2020. Opplegget skulle bli arrangert og utført i samarbeid med FFPs fagpersonale og målgruppen var voksne pårørende i 3 generasjoner. Oslo Fotokunstscole skulle også være involvert i prosjektet ved at de stilte sine lokaler til disposisjon. Planen var videre å involvere studenter på skolen til å bidra ytterligere et studentprosjekt som bunnet ut i metodeveiledningen som skulle inngå i fotografiets dager 2021.

Prosjekter på samarbeidsinstitusjonene:

Trastad Samlinger, Perspektivet museum og Østfoldmuseene – Folkenborg museum har forpliktet seg til å utføre egne prosjekter med veiledning fra oss. Disse prosjektene vil bli utformet av samarbeidsinstitusjonene med grunnlag i metodeveiledningen og prosjektene utføres med assistanse fra oss på Preus museum.

- **Østfoldmuseene – Folkenborg museum** skal utføre et eget fengselsprosjekt i Eidsberg fengsel som følger metodeveiledningen tett og tester ut de erfaringene vi har fra våre egne fengselsprosjekter. Dette prosjektet skulle etter planen utføres i slutten av mars.
- **Trastad samlinger** skulle etter planen arrangere en workshop under paraplyen NUK (Ny Ung Kunst) ved Festspillene i Nord Norge. Her var planen at funksjonsnedsatte og funksjonsfrisk ungdom skulle arbeide med egenpresentasjon og i tillegg, underveis i festspill uka, utforme

en fysisk utstilling. Tematikken vi ble enige om var «Gjennom mine øyne» og ambisjonen var å ta i bruk av alle de tre begrepene vi har arbeidet med til nå. Dette prosjektet skulle etter planen bli utført under festspillene i Nord Norge i juni.

- **Perspektivet museum** kommer til å utføre sitt prosjekt etter åpningen av sin utstilling basert på Cora Sandels liv i 2021. De er svært ambisiøse med henhold til sin deltakelse og ønsker å benytte seg av prosjektet til å fylle den ene etasjen i museet som en gradvis voksende utstilling underveis. I dette prosjektet vil de jobbe med utgangspunkt i Cora Sandels tekster og målgruppen er multikulturell ungdom i Tromsø.

Flere samarbeidsinstitusjoner

Vi har fått henvendelser fra flere institusjoner som ønsker å delta i prosjektet. Imidlertid er arbeidspresset i prosjektet såpass hardt allerede at det er usikkert på om vi kommer til å følge opp dette på det nåværende tidspunkt. Vi har derfor besluttet at vi sier vi er interessert i disse samarbeidene på sikt og at de på det viset blir en del prosjektets overføringsverdi og implementeringen i museets drift.

Vi har imidlertid konkretisert planer med to nye samarbeidspartnere. Vi har innledet et samarbeid med Lee Miller-stiftelsen i England som er i samme endringsprosess som oss. De ønsker å bli en mer sosialt engasjert og samtidsrettet institusjon og var mektig imponert over vårt prosjekt under møtet i Oracle høsten 2019. Vi har derfor lagt grunnsteinene for et prosjekt rettet mot psykisk syk ungdom i stiftelsens lokalmiljø i tett samarbeid med det lokale helsevesenet. Det har blitt planlagt å holde to workshops i løpet av 2020 og vi skulle etter planen reise ned for å ha oppstartsmøter i slutten av mars.

Det andre prosjektet for videreføring vi har begynt å konkretisere er et samarbeid med Interkulturelt museum frem mot skeivt kulturår i 2022 der planen er å arbeide sammen med skeiv ungdom med multikulturell bakgrunn. Dette skal resultere i en utstilling hos både oss og dem og hos oss vil dette sammenfalle med en planlagt utstilling av Berg og Høeg samt Claude Cahun mm.

Revidering av metodeveiledningen

I etterkant av møtet med referansegruppen og møtene med samarbeidsinstitusjonene har vi begynt arbeidet med å revidere metodeveiledningen slik at den også dekker opp for de behovene de har. Denne revideringen er viktig og trenger å skje gradvis for at teksten skal bli både så generell at alle kan benytte seg av den og så spisset at alle skal ha et stort utbytte av den.

Utstilling Bergen offentlige bibliotek og Bjørgvin fengsel

I februar og mars arrangerte vi en utstilling med bilder og tekster fra workshopen i Bjørgvin fengsel i samarbeid med Bergen hovedbibliotek. I utstillingen ble det også holdt et arrangement der prosjektassistent Maja Holst Svendsen hadde en samtale med Marianne Walderhaug fra referansegruppen om viktigheten av de eksistensielle samtalene innenfor murene. Etter at utstillingen ble tatt ned på biblioteket ble den sendt til Bjørgvin fengsel. Utstillingen der ble åpnet i forbindelse med besøksdagen og henger nå på permanent basis i skolebygget.

Landskonferansen 2020

Landskonferansen for fotonettverket 2020 med tematikken samtidsdokumentasjon har vært planlagt som en arena der prosjektet presenteres og settes inn i en større museumsfaglig kontekst. Under arrangementet var planen at dette og liknende prosjekter skulle diskuteres og problematiseres gjennom paneldebatter samtidig som ressursgruppen skulle brukes aktivt som foredragsholdere.

Utstilling Horten

Utstillingen fra Bastøy fengsel skal vises som en gratis utendørs utstilling sommeren 2020 og

formidles til skolen på høsten. Vi har fått litt midler fra Horten kommune for å få til dette, men det meste av utstillingen går på museets egeninnsats. Utstillingen var opprinnelig planlagt på Horten torg, men etter en vurdering har den blitt flyttet til Karljohansvern slik at den er nærmere museet og vi har mulighet til å holde omvisninger i den også i fellesferien.

Utstilling i Oslo

Vi har hatt samtaler med Deichmann Bjørvika som er svært positive til å vise utstillingen fra Bredtveit fengsel. Imidlertid har ikke biblioteket åpnet enda og de har sagt at de ønsker å komme i gang med den daglige driften for å se hvordan mennesker beveger seg i bygget etc. før vi gjør en endelig avtale.

Endringer i egen institusjon

Vi har allerede satset mye på prosjektet og er i gang med planleggingen av hvordan det skal kunne utvides og videreføres. For museet betyr dette at vi kommer til å søke ytterligere støtte for å spre modellen slik at det skal bli lettere for andre institusjoner å senke terskelen for å innhente samtidokumentasjon og at vi kommer til å søke samarbeid også på tvers av landegrenser samt at vi allerede har begynt å planlegge prosjekter som har berøringsflater med våre planlagte utstillinger. Vi ser et stort potensiale i prosjektet for varige endringer i institusjonen da det i stor grad spiller fotografiets funksjon i samfunnet og dermed er en naturlig videreutvikling for oss. Prosjektet har så langt gitt oss tilgang på nye samarbeidspartnere både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi er i dag er i forbindelse med et internasjonalt nettverk med samme satsningsområde og har på sikt en gyllen mulighet til å etablere et nasjonalt og nordisk nettverk med utgangspunkt i prosjektet.

Endringer

Covid-19

Prosjektet har dessverre blitt relativt hardt rammet av koronakrisen da det i stor grad baserer seg på utadrettet virksomhet og samarbeid. Hittil har disse delprosjektene blitt rammet:

- Utstillingen og formidlingen i Halden fengsel har blitt lagt på is.
- Workshopen i samarbeid med FFP og Oslo Fotokunsthøgskole som var planlagt i mars-juni har blitt avlyst.
- Workshopen og utstillingen i samarbeid med Trastad samlinger og Festspillene i Nord-Norge har blitt avlyst.
- Workshopen i samarbeid med Østfoldmuseene – Folkenborg museum som skulle arrangeres i mai har blitt lagt på is og det er uklart når vi får en mulighet til å gjennomføre den da Kriminalomsorgen har avlyst alle eksterne samarbeid inntil videre. Utstillingslokalene på Folkenborg museum står derfor tomme og vi jobber med å finne en felles løsning for bruk av disse slik at situasjonen ikke skal påvirke utstillingsprogrammet der.
- Samarbeidet med Lee Miller-stiftelsen har blitt lagt på is og det er usikkert om det blir noe av dette. Vi har ikke hatt mulighet til å holde noe oppstartsmøte da dette sammenfalt med stengingen av landet i både Norge og Storbritannia og vi har besluttet å avvente situasjonen for å se om det er mulig å få til dette de neste årene.
- Utstillingen på Deichmann Bjørvika er lagt på is. Biblioteket har utsatt sin åpning og det er per nå uklart når vi får en mulighet til å gjennomføre dette.
- Landskonferansen for fotonettverket 2020 har blitt avlyst.

I andre halvdel av mars hadde vi en tett dialog med samarbeidsinstitusjonene for å finne gode løsninger for hvordan man kan utføre prosjekter i fremtiden. Det meste tyder på at vi ikke får til å

gjennomføre prosjektene innen utgangen av året selv om alle ønsker å få til dette. Antakelig vil derfor flere av samarbeidsprosjektene måtte flyttes til 2021, etter museumsutstillingens åpning og prosjektets planlagte avslutning. Museumsutstillingen i 2021 der prosjektet skulle redivises skulle i tillegg til å inneholde våre prosjekter også vise prosjektene utført på samarbeidsinstitusjonene. Denne er vi nå nødt til å revidere og planlegge på nytt da det er usikkert på hvor mye eksternt materiale vi har.

For øyeblikket arbeider vi videre med implementeringen av metodikken på egen institusjon og skriveingen av metodeveiledningen. Vi har også igangsatt et nytt digitalt workshopprogram rettet mot eldre der vi utforsker alle tre begrepene tid, sted og rom som kommer til å løpe gjennom hele sommeren 2020. Dette prosjektet tetter en del hull i museumsutstillingen og gir oss et nytt og verdifullt erfaringsgrunnlag vi ikke hadde planlagt å opprinnelig ha med i metodeveiledningen og er sånn sett veldig positivt.

Søknad om utsatt sluttrapport

Slik vi anser det er uttestingen av metodikken på samarbeidsinstitusjonene som skulle finne sted våren og høsten 2020 essensiell for at metodeveiledningen skal ha en stor overføringsverdi. Dessverre er det foreløpig uklart når samarbeidsprosjektene vil kunne utføres og hvilke nye former de vil ta. På grunn av dette håper vi det vil være mulig å få en utsettelse på sluttrapporteringen av prosjektet til utgangen av 2021 slik at vi kan videreføre arbeidet med prosjektet også neste år. Vi holder på å kartlegge mulighetene for å sikre ekstra økonomisk støtte og håper vi finner en løsning slik at vi ikke ender opp med å måtte avslutte prosjektet uten å ha nådd våre målsetninger. Vi er selvsagt også forberedt på at dette kan føre til en betydelig økning i museets egeninnsats og skal se på mulighetene for å få til ting når budsjettet revideres til høsten.